
ERDŐSI-BODA KATINKA – DR. ERDŐSI KÁROLY

KLEBELSBERG KONFERENCIA

„Művészet és társadalom”

A Magyar Művészeti Akadémia támogatásával, s Klebelsberg Kuno szellemiségében – a Klebelsberg Emléktársaság 2018. november 17-én és 18-án Konferenciát rendezett. A rendezvényt a névadó Klebelsberg Kultúrkúriában, közvetlenül a vallás - és közoktatásügyi miniszter, kultúrpolitikus egykori kastélyának szomszédságában, Pesthidegkúton „Művészet és Társadalom” címmel szervezték meg.

Gróf thurburgi **Klebelsberg Kuno**, *Klebelsberg Kuno Imre Aurél*

Ferenc (Magyarpécska, Arad vármegye, 1875. november 13. –

Budapest, 1932. október 11.) jogász, országgyűlési képviselő, művelődéspolitikus, kis ideig (1921–1922) belügy-, majd közel 10 évig (1922–1931) vallás- és közoktatásügyi miniszter. 1917-től 1932-ig a Magyar Történelmi Társulat elnöke.

A Klebelsberg Kuno-emlékmű Budapest XI. kerületében, a Villányi úton található. A Gartner Jenő szoborcsoportja Magyarország egykori vallás- és közoktatásügyi miniszterének (1922-1932) állít emléket. A restaurált műalkotás 2001. szeptember 21-e óta a Budai Ciszterci Szent Imre templom és a Szent Imre Gimnázium közötti területen áll.

A konferencia megnyitóján, többek között az is elhangzott, hogy Klebelsberg háború előtt felállított egészalakos szobrát 2000-ben újra formázták, így napjainkban is két eredeti allegorikus mellékfigura; a Tudomány és a Művészet társaságában üzen az utókornak, hogy a Trianon utáni tragédiára nem lehet és nincs is más válasz, – azaz a fennmaradásunkhoz – csak ez a kettő. Korunkban – a gazdaság rendbetételét követően a politikai stabilitást is igazolva – ismét láthatjuk, hogy közéletünkben ugyancsak felszínre tört a „Kinek a kulturális diktatúrája?” megkerülhetetlen kérdése, illetve ennek pro-contra érvényesülése, eszközrendszere, problematikája életünk számos vonatkozásában az oktatástól, neveléstől, a kultúrán, művészetén keresztül, az értékteremtésen, értékmentésen át, az életszemlélet, a túlélés művészetéig. Ennek következtében hasonlóképp e konferencián is a „Mit kellene tenni?” kodályi kérdésfelvetés, majd arra adott válasz fogalmazódott meg természetesen a legújabb kutatási eredmények ismeretében, de változatlan szellemiségben, ahogyan azt a nagy zenetudós, zenepedagógus és zeneszerző akkoriban tette. Ezt bizonyítja az alábbi kodályi idézet, melynek aktualitása máig megőrizte érvényességét.

„A rossz ízlés rohamosan terjed. Ez a művészetben nem olyan ártatlan dolog, mint teszem az öltözködésben.

Aki ízlés nélkül ruházkodik, testi épségét még nem veszélyezteti. De a művészetben a rossz ízlés valóságos lelki betegség, amely kiéget a lélekből

minden fogékonyságot. Elzárja a remekművekkel való érintkezéstől s így a belőlük áradó éltető fluidumtól, amely nélkül a lélek sorvad, összezsugorodik, s az ember egész lénye sajátos bélyeget kap.

Ez a betegség felnőtt korban többnyire gyógyíthatatlan. Itt csak – profilaxis (megelőző védekezés – a szerk.) használ. Az iskola dolga lenne megadni a védőoltást a mótely ellen.

A mai iskola nemhogy ezt tenné, de még maga is segít terjeszteni a mótelyt. Az iskolából kiinduló nyelvrontásra nemrég találóan mutattak rá Móríc Zsigmond, utóbb gróf Klebelsberg Kuno cikkei. Hasonló valami történik a zenében, csakhogy mélyebbre hat, és még kevesebb ellenszere akad az életben, mint a nyelvrontásnak. A mai bomlott kultúrájú és művészietlen élet semmi jóval nem járul az ízlésbeli neveléshez. A görög ember, ha kilépett otthonából, kultúrát lélegzett be a piacon is. Nekünk ma védekeznünk kell a nyilvánosság, a levegő művészetpusztító bacilusai ellen. Meglehet, vannak, akik művészet nélkül is boldogok. Ignoti nulla cupido. (A tudatlannak nincsenek vágyai – szerk.) Ne irigyeljük őket. Igyekezzünk a bennök elsorvadt nemes szervet a fiatalság tömegeiben kifejleszteni. A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a zenéből. Azon kell lennünk, hogy minél többek számára megnyíljanak.

Mit kellene tenni? Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrellem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját. Nem a fogalmi, racionális oldaláról kell megközelíteni. Nem algebrai jelek rendszerét, titkos írását egy, a gyermekre közömbös nyelvnek kell benne láttatni. A közvetlen megérzése útját kell egyengetni. Ha a legfogékonyabb korban, a hatodik és tizenhatodik év közt egyszer sem járja át a gyermeket a nagy zene éltető árama: akkor később már alig fog rajta. Sokszor egyetlen élmény egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni: ezt megszerezni az iskola kötelessége.” Gyermekkarok, (Zenei Szemle, 1929., 2. sz.) / (Kodály Zoltán: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok I. 39-40. oldal (Gyermekkarok, Zenei Szemle, 1929., 2. sz.). Sajtó alá rendezte és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc. Zeneműkiadó Vállalat Budapest 1974)

A 18 éve, a Klebelsberg Emléktársaság alapításától kezdve minden évben megrendezett Klebelsberg Emléknapok magas minőségi programjai idén a Kultúrkúriával együtt, a Magyar Művészeti Akadémia, a II. Kerület Önkormányzat és sokan mások támogatásával¹ a hagyományt tartva szem előtt

---

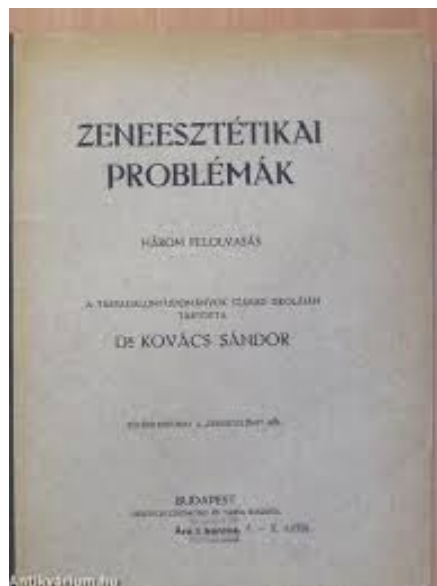
¹ TÁMOGATÓK /Lásd. a végén/

kerültek végiggondolásra. A konferencia köszöntőjét, megnyitó előadását teljes terjedelmében osztjuk meg az olvasóval, míg az egyes szekciókról rövidített beszámolót adunk, illetve a kapcsolódó Boros Misi koncertjén elhangzó zeneműveknek felvezető ismertető szövegét is közre adjuk.

I.

A konferencia köszöntője, nyitóelőadása Erdősi Boda Katinka: Érzés és tudománya

Jó száz évvel ezelőtt, de mára sem sikerült jobban megfogalmazni senkinek sem, hogy mit értünk műalkotás alatt az alkotóművész részéről, illetve a befogadói oldalról. Dr. Kovács Sándor (Budapest, 1886. I. 26. – Budapest, 1918. II. 24.) zongorapedagógus, bölcsészdoktor, zenetörténész, zenekritikus, zenei író. Elsőként alkalmazta a zenepedagógiában a modern pszichológia eredményeit.) egyik munkájában, amelyet „Zeneesztétikai problémák” címmel jelentetett meg,

megkísérelte ezt, s a beleérzés problematikáján keresztül három réteg egymásra épülését vizsgálta. Az érzékszervek, az értelmi folyamatok és ez előbbi kettőre alapozódott beleérzést – beérzést járta körül. Utóbbiról így ír: „*Emberi képességek számára megközelíthetetlen; azt a nevet adták neki, hogy beérzés; és definiálták így: beérzés az esztétikai mű keltette hatásnak az a része, mely elemezhetetlen mag gyanánt marad, miután mindent, ami ebből a lelkiállapotból kitagolható, mint az érzéki benyomást, a gondolatok keltette érzelmeket*

eltávolítottunk belőle”.² Másképpen fogalmazva: „hiába kellemes a mű érzéki benyomása, hiába kelt bennünk örvendetes gondolatokat; ha a beérzés lehetetlen, a mű nem lesz esztétikai mű. A beérzés az, ami az élvezetet esztétikai élvezetté teszi; az érzékletek kellemessége, a forma kerekessége mind hozzájárulhat, hogy a művet széppé tegye, de esztétikussá, művészeti tárggyá csak egy tényező avatja: ez a beérzés.”³ Látható hogy, az esztétikáról vallott felfogása – a formán és tartalmon túl – pszichológiai kötődésű.

Ez még akkor is igaz, ha az alábbiak megközelítésének fundamentuma filozófiai megközelítés. Ezzel kapcsolatosan így ír; „.....a filozófiailag nem képzett ember általában abban a meggyőződésben él, hogy nincs könnyebb dolog, mint megkülönböztetni az Ént a világtól.....

*Ez bennem van, ez az Énhez tartozik; ez meg kívülem van, ez a Nem-Énhez tartozik.....De a modern filozófia más állásponton van.....Folytonos, számtalan tapasztalat szükséges ahhoz, hogy bizonyos ügyességet szerezzünk meg magunknak az Én és a Nem-én különválasztásában.”*⁴

Ugyanakkor ehhez is a tiszta pszichológiát hívja segítségül, a továbbiakban ennek magyarázatához; „... egyetlen egy kritériuma van annak, hogy az ingereknek egy csoportja hozzám vagy a külvilághoz tartozik-e; tudniillik bizonyos ingereknek folytonos együtt maradása: ez az Én, vagy nem együtt maradása: ez a Világ”⁵.

Ha az ember „.....az Énnek logikai elhatárolódását már véghezvitte, s hirtelen bekerül egy társadalomba”, akkor „.....ezt az embert nyomban kilöki magából, ha nem sikerül az Énnek egy új, magasabb rendű elhatárolását magáévá tennie.”⁶ Tehát Kovács Sándor a beérzés – beleérzés egész problémakörét az én, és az engem körülvevő környező világ egymásra hatásaként vizsgálja. Az én és a körülöttem levő környezeti világ egymástól való elhatárolódása, megkülönböztetése, majd egyiknek és másinak egymásba történő kölcsönös beemelődéseinek folyamata a pszichológia világában ismert jelenségek. Külön elnevezések is használatosak a különböző irányokra. Így az introjekció nem jelent mást a pszichoanalízisben, mint azt, hogy a külvilág valamely tárgyának vagy személynek, az énbe való beépítése, míg a projekció a lélektanban a saját

² Kovács Sándor: Zeneesztétikai problémák (Deutsch Zsigmond és Társa, 1911, 38. o.)

³ Kovács Sándor: Zeneesztétikai problémák (Deutsch Zsigmond és Társa, 1911, 38. o.)

⁴ Kovács Sándor: Zeneesztétikai problémák (Deutsch Zsigmond és Társa, 1911, 40. o.)

⁵ Kovács Sándor: Zeneesztétikai problémák (Deutsch Zsigmond és Társa, 1911, 40. o.)

⁶ Kovács Sándor: Zeneesztétikai problémák (Deutsch Zsigmond és Társa, 1911, 41. o.)

vágyak kivetítését, más vágyaként való megélését jelenti. A beépítés és kivetítés még akkor is lehetséges, ha a tárgyak nem közvetlenül vannak jelen, hanem például műalkotásként, esztétikai tárgyként, avagy „csak” – és ez jelen esetben itt nem kicsinyítő szó- szimbólumként testesülnek meg. Például a zene esetében csak a legelvontabb hangszimbolikai beérzésről lehet szó, míg más művészeti ágban kisebb-nagyobb arányban már kézzelfoghatóbb szimbolikák is vannak, ahogy egyre jobban belépnek az érzelmi világba a magyarázó gondolatok. Természetesen most nem kívánom a szimbólum fogalmát, és hatásmechanizmusát mélyebben kifejteni, csak egyetlen magyarázatot szeretnék most láttatni. Ha az ember, vagy tárgy úgy mond nem kézzelfogható, csupán jelezve van, amihez például megszokottan hozzátartozik, vagy amihez gyakran hasonlít, akkor ezt egyszóval, a szimbólum szóval azonosítják be. A zenénél csakis tiszta szimbolikus beérzésről lehet szó. Ilyenkor a zene megszemélyesít, minden zenei hang, fordulat, viszony, számunkra magát az embert, emberi mozgást, emberek egymás közötti viszonyát, máskor meg éppen természeti jelenséget jelentheti – jelenti, s ezeknek a szimbólumhalmazára ilyenkor maga a zenemű. Az hogy ezt hogyan, mi módon közvetíti a befogadó részére, tehát nem máson, mint a hangoknak és más érzékeknek a hasonlóságán alapul. Nem kívánok abba sem belemenni, hogy mozgásképzetektől kezdve a légzést, szívverést és magát a beszédet is bele tudjuk érezni a zenébe. A beleérzés a legősibb és legelterjedtebb „közlekedési”, ma úgy mondjuk kommunikációs eszköz a világ és az én között. De ilyen „eszközök”, a verbális és nonverbális jelek is (gondoljunk pl. a mimikán, a gesztuson stb. át érkezett üzenetekre, amelyek végül is valamilyen szimbólum hatásmechanizmuson keresztül váltanak ki érzéseket és értelmezéseket), amelyek az emberi kommunikációnak megannyi különböző formái.⁷ Ezért beszélhetünk többek közt; zenei kommunikációról, vizuális kommunikációról, és még számtalan egyéb, más kommunikációról, amelyek mindegyikének saját eszköze is van.

A művész és közönsége közötti kölcsönös beleérzés – beérzés attól a pillanattól áll fenn, amikor a mű megszületik, de természetesen akkor is, amikor előadják, s közönség elé – mondhatjuk úgy – bocsátják. Az alapvető különbség, hogy a művész inkább projiciál, a közönség inkább introjiciál. Más szóval a művész beleteszi énjének egy részét a műbe, a közönség pedig gazdagítja énjét ezzel a művel, amit így megkap.

---

⁷ Erdősi-Boda Katinka: Szakdolgozat MA.

A beleézés – beézés avatja a művet esztétikussá. A beézés során, minél erősebbek a mi érzelmeink, annál erősebb érzelmeket irányítunk mi is a tárgyra. Szélső esetben akár azt is érezhetjük, hogy Énünk „megszűnik”, egy test, egy lélek vagyunk azzal, amit látunk, hallunk. Az ÉN a műnek az élvezete során összeolvad a NEM-ÉN-nel (környezettel, világgal). A zenébe tisztán szimbolikusan tudunk beérezni (beleérezni), hiszen amit érzünk láthatatlan. Mivel a hangszimbolika a hangoknak és más érzéketeknek hasonlóságára épül, így az éles, hegyes, metsző, lágy, kemény, édes, meleg hangok korábbi hőérzeten, tapintáson alapulnak. Más korábbi megtapasztalásokon nyugszik az, hogy a magas hangokat világosnak, kicsinek, míg a mély hangokat sötétnek és nagyoknak érzékeljük. Ahogy már előbb említettük a hangszimbolika mozgásképzeteket is elő tud idézni. Egyes zene hallgatásakor járást, légzést, szívverést is beleképzünk. Jó esetben, gyakran az is előfordul, hogy a zeneszerző, vagy előadóművész lelkébe is beleérezünk.⁸ Talán már kezdjük érzékelni, érzékeljük a beleézés hatásmechanizmusának tudományát.

Ha a művészettel való találkozás során a művész a műalkotás és a befogadó közt úgymond „mágikus művészi erőtér” bontakozik ki, akkor e feltöltődés mindig esztétikai élvezethez vezet. Ennek keretében megállapíthatjuk, hogy az esztétikai élvezet mértéke nemcsak a műalkotás minőségétől függ, hanem maga a befogadó ember is meghatározó tényező, és a befogadás minősége is fejleszthető minden embernél. E nehéz feladatra – a mélyebb befogadásra – a legalkalmasabb emberek azok, akiknek egész életmódja lehetőséget ad arra, hogy „befogadni, egyre jobban értékelni tudják” a művészetet, illetve egyre jobban képesek legyenek a valódi művészet megértésére és élvezetére. Tehát fejleszthető a műélvezet szintje!

A fentiek értelmében a beézés élménye és a művészet személyiségformáló erejének kapcsolata is nyilvánvalóvá válik. Ha a beézés képességét elsajátítjuk, akkor ez nemcsak saját jellemvonásainkra, hanem a másik emberhez való viszonyrendszerünkre is kihat. A beézés az emberek közti együttműködést ösztönzi, így lesz a társadalomnak legerősebb összetartó ereje. Olyasvalami, ami nélkül széthullana a társadalom, vagyis itt és így kapcsolódik egymáshoz a művészet és a társadalom. Az emberiség haladásának, a társadalmi haladásnak ugyanolyan fontos hajtóereje a művészet, mint a gazdaság, vagy a technika.
/Szerző: Erdősi – Boda Katinka/

---

⁸ Erdősi-Boda Katinka: Szakdolgozat BA.

II.

Beszámoló a konferencia szekcióin történekről

A konferencia szervezői nem tehetek másképpen, amennyiben a klebelsbergi szellemiséghez tartani akarták magukat, és alapító okiratukhoz hűek akartak maradni, mint, hogy a **Művészet és a Tudomány** égisze alatt tudományos konferenciával egybekötött előadásoknak, művészeti-kulturális eseményeknek adtak helyet az emlékezőknek, ahogyan ez a megelőző években is történt. Igaz kissé rendhagyó módon az idén, mert az egymás utáni szekciókban egymást is kiegészítve és felváltva a tudományos témák mintegy felvezették az egyes társművészeteket.

A Művészet – pszichológia – ideológiamentesség szekciójában a képzőművészetbe történő betekintés, a „Csend és virágok” címmel megrendezett Fenyves Mária Annunziata önálló kiállításának megnyitása előtt **„AZ INDIVIDUUM”** szó alatt olyan előadások hangoztak el, melyek az egyénről és annak saját magával szembeni felelősségének kérdéséről szóltak. Erdősi - Boda Katinka és Erdősi Károly: „Az érzés és tudománya” címmel, megtartott konferencia köszöntője után, Herceg Attila „Művészet és nevelés; művészetre nevelés”, Mészáros László „Művészet, etika és az erkölcs Klebelsberg Kunó munkásságában” címmel hallhattunk előadásokat, majd Tóth Judit és Cs. Németh Lajos színművész házaspár Reményik Sándor és a képzőművész Fenyves Mária Annunziatajának versével színesítették a kiállítási megnyitót, közben Fehér Nikolett a zongorát, Ürmös László a brácsát szólaltatta meg; Massenet zenéje elvisz az álmodozásba, mert szépsége elandalító, ringató, és csak csöndben mondjuk: Mautra!-Mautra!...élvezvén a pillanatok röptét; a Meditáció következett – (Fehér Nikolett, Ürmös László). Majd Claude Debussy gyönyörű műve csendült fel, mely 200 év távlatából is szépséget küldött, a Holdfényt hallhatták a jelenlévők – (Fehér Nikolett), végül Giolio Caccininek, a 400 éve elhunyt zeneköltőnek az Ave Mariája, az évszázadok muzsikájából szólalt meg, – Fehér Nikolett és Ürmös László előadásában.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZPZh9kVNsAc>

„**A KÖZÉLET**” cím alatt, – Művészet – kommunikáció – kommunikációs művészet szekciójában – dr. Kásler Miklós Széchenyi-díjas magyar onkológussal, az Emberi Erőforrások Minisztériumának miniszterével készült

filminterjú részlet (Hír Tv - Péntek9) után – reflexiós jelleggel – Fricz Tamás politológus „A globalista és nemzeti világlátás ellentéte”, valamint Nagy István „Klebelsberg öröksége a mai romániai Pécskán, szülővárosában” címmel mondott markáns gondolatait hallhattuk. Majd további film bejátszásokkal – az emlékező narrátor, László Zoltán segítségével –, Legány Csaba szemléltetésével „Nyitott szemmel itthon és a világban” címmel „művészeti séta”, filmtallózó következett, illetve a Klebelsberg Emlékház és a Román Csarnok 3D-s bemutatására került sor. Ezt a szekciót Fekete Péter, a kulturális ügyek államtitkára is megtisztelte jelenlétével, aki elismerését fejezte ki a színvonalas rendezésért.

László Gyula (Kőhalom, 1910. március 14. – Nagyvárad, 1998. június 17.) Széchenyi-díjas magyar régész-történész, képzőművész, egyetemi tanár) – az MMA alapító tagjának – 1998-ban megrendezett itteni életmű kiállításáról forgatott filmben Makovecz Imre a nemzet „órlángjának” nevezte a történészprofesszor munkásságát. Ehhez a gondolathoz illeszkedett „**AZ ÉRTÉKTEREMTÉS, ÉRTÉKMENTÉS**”, a – Művészet – politika – ideológia szekciója. Tevely Arató György történész „Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók” (Zrínyi Miklóstól László Gyuláig) címmel, eszmetörténeti gondolkörben nemzeti identitásunk nagy kérdéseit vette számba, széles érdeklődés mellett. Majd a konferencia fővédnöke, Lezsák Sándor „Attila fia, Csaba királyfi” és Zichy László „Nobel – díjas az istálló falán” kötetei kerültek bemutatásra, a szerzők személyes közreadásával. Közreműködött az írások megismertetésében, a könyvrészletek felolvasásában: Náray-Szabó Gábor kémikus, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja, valamint Zichy Éva kulturális közösségfejlesztő mentor. Zsigmond Szabolcs tárogatón játszott, Zichy Éva énekében is gyönyörködhettünk.

A nap esti programjaként „**AZ ÉLETSZEMLÉLET**”, – Művészet – filozófia – művészetfilozófia szekciója következett. A zsúfolásig megtelt Színházteremben prof. dr. Orbán Jolán egyetemi tanár tanszékvezető, intézetvezető (Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar) és prof. dr. Boros János az MTA doktora/Dsc, egyetemi tanár doktori iskolavezető (Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar), Boros Misi szülei tartottak rendhagyó előadást „A virtuóz és a hétköznapok” címmel. Majd Boros Misi koncertjét élvezhettük. Repertoárján J. S. Bach: Szvit, F. Schubert: A-dúr szonáta, D.664. Liszt F.: Paganini etűdök, Bartók B.: Allegro Barbaro műveit hallhattuk. A moderátor-műsorvezető Erdősi - Boda Katinka volt.

<https://www.youtube.com/watch?v=-YZtP5XGKbc>

Másnap „A TULÉLÉS MŰVÉSZETE” – Galgóczy Árpád estjére várták az érdeklődőket, akik a József Attila díjas költő-műfordító „Furcsa szerelem” című kötetében megjelent Lermontov-verseket hallhatták, a költő-műfordító saját tolmácsolásában. Lermontov az oroszok Petőfije gondolatkörben a beszélgetőtárs Fenyves Mária Annunziata volt. Utána Gulyás Gyula Balázs Béla-díjas filmrendező, érdemes művész „Kifutás – vonzások és vallomások Árkása Hudozsnyik – Galgóczy Árpád életéből és emlékeiről” című dokumentumfilmjét láthattuk, a Gulág-tábor túlélőjéről. Galgóczy Árpád régtől vallja, hogy „...*egyetlen nép szellemiségét, lelkiségét, művészetét sem szabad azonosítani az Őt megnyomorító és elaljasító politikai rendszerrel. Az ilyen esetekben egyenlőségjelnek nincs helye, és nem is lesz soha.*”

Klebelsberg-kastély (Emlékház, Galéria)

A Pesthidegkúti Klebelsberg-kastély kultúrtörténeti szempontból Magyarország legjelentősebb épületegyütteseinek közé tartozik - itt születtek a trianon utáni Magyarország kultúrpolitikáját meghatározó döntések. A kultuszminiszter itt élt a nyári időszakban, itt fogadta befolyásos ügyfeleit, minisztereket, kormánytagokat és nemzetközi előkelőségeket - a legenda szerint a kertben található rózsákat maga József főherceg ajándékozta neki.

Klebelsberg halála, majd az államosítás után üdülővé alakították, de volt iskola és szanatórium is. A 70-es és 80-as években is átépítették, a rendszerváltáskor privatizálták, ezután az épület megindult a szétmállás útján. A tulajdoni viszonyok tisztázása sokáig tartott,

de 2008-ban az állam sikeresen visszavásárolta a terület nagy részét, az egykori kultuszminiszter lakhelye ekkor már siralmas állapotban volt. A 2014-ben induló építkezés az utolsó pillanatban mentette meg az épületet a pusztulástól - a terveket a szomszédos KultúrKúriát is tervező Kálmán Ernő jegyzi.) ([Klebelsberg Kastély](#))

Ezt követően a „**TERVEK és ESEMÉNYEK**” alatt arról folyt polémia, – továbbra is válaszra várva, – hogy a megmentett, újjáépített szomszédos **Klebelsberg kastély-együttes Emlékház része mikor ad otthont a „klebelsbergi örökségnek”, e szellemiséggel meghirdetett célkitűzésnek megvalósulása mikor lesz.** Merthogy az alapkövetésénél és az átadásnál is erre kaptak ígéretet az akkori jelenlévők, illetve a 2017. június 21-i ünnepélyes átadásra készült képes kiadványban is e sorokat olvashatjuk; „felújított Klebelsberg-kastély a néhai kultuszminiszternek állít emléket, valamint a politikus egykori otthonában létrehozott kulturális és oktatási központ a klebelsbergi hagyomány ápolását és fenntartását szolgálja.”

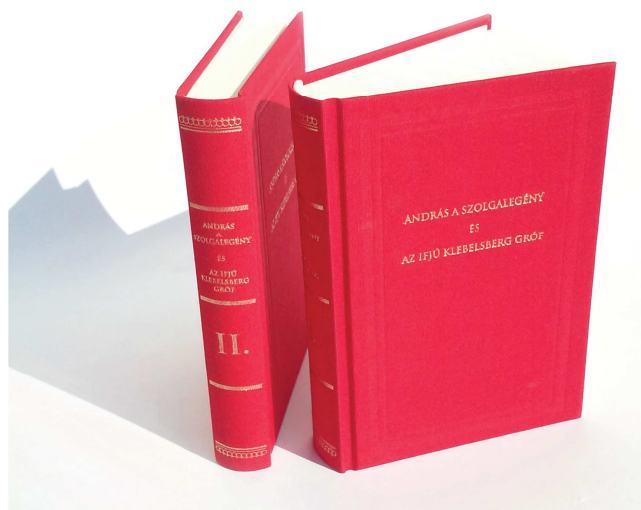

Klebelsberg Kuno

Ez teljesen összhangban van azzal, hogy a most felújított kastélyának könyvtárszobája – dolgozószobája, könyvespolca a néhai vallás-és közoktatásügyi miniszter (kultuszminiszter) szellemi végrendeletének megfelelően a „fiatal kulturhistorikus tudósok képzésének szolgálatában fog

állani.”⁹ Azaz, az Emlékházban Klebelsberg könyvtárszobája, a mellette lévő kishozza, szalon, tanterem, kiállítótér, és rendezvényterem kiválóan alkalmas lenne arra, hogy Klebelsberg szellemében kulturális, oktatási, képzési, de elsősorban kutató helyül, műhelymunka jelleggel, valamint tudományos eseményeknek folyamatosan és állandó színhelyül szolgáljon.

Klebelsberg egykori könyvtárának jelentős darabjait az Emléktársaság felkutatta, összegyűjtötte, s ezt a munkát, illetve a klebelsbergi kutatómunkát továbbra is folytatják. Könyvtárának egyik kötete volt az „András a szolgálgeény”, amelynek hasonmás kiadása során/mellé „Az ifjú Klebelsberg gróf” címmel, - tudományos kutatómunka eredményeként, - egy második kötetben a gróf személyiségének fejlődését is körbe járták. A két kötet együtt nem csak olvasmányos, de iskolai oktatási segédanyagként is megfelelő, illetve annak is szánják az erkölcs – és etikaoktatás, művészetpedagógia, művészetfilozófia területein.¹⁰

A jövő feladata az lenne, hogy a gondos kivitelezéssel újjávarázsolt terek élettel töltsődjenek fel, azaz többek között kutató helyként is szolgáljon a ma üresen álló

---

⁹ Az 1946.októberi keltezésű Gróf Klebelsberg Kunó alapítvány alapítóleveléből. Az alapítvány létrehozását, – amelyet özvegye, Botka Sarolta, a „Pesthidegkúton, Templom utca 12. szám alatt, fekvő ingatlan vagyomból: telek és épületek..., másrészt az ott található egyéb ingóságok kizárásával... férje személyes könyvtáruul szolgált könyvtárból,...”, illetve ezek felajánlásával kívánta megalapítani - meghiúsította az államosítás.

¹⁰ „András a szolgálgeény és az ifjú Klebelsberg gróf” c. kötet nyilvános sajtóbemutatójára – Varga Mihály miniszter, országgyűlési képviselő ajánlotta az olvasóközönségnek – a könyv 2017 évi megjelenésekor került sor. A könyvön természetesen „Gr. Klebelsberg Kuno” pecsét is olvasható.

könyvtárszobája. /Hajdani íróasztalát is – amely ma a Nemzeti Múzeumban restaurálásra vár – az Emléktársaság mentette ki az akkor még üres és lakatlan kastélyából./ A Klebelsberg Emlékházban a jelenleg rendezett alkalmankénti rendezvények nem szolgálják az érdemi munkát.

Egyértelműen körvonalazódott, hogy mit kell az Emléktársaságnak és támogatóinak tenniük ahhoz, hogy Klebelsberg egykori lakóhelye, a szomszédos Klebelsberg Emlékház jelenlegi Csipkerózsika álmából végre felébredjen, valamint – az eredeti ígéreteknek megfelelően – a klebelsbergi akaratnak és szellemiségnek megvalósítására szolgálatba álljon; könyvtárszobája a **TUDOMÁNY**, a **KUTATÁS** terepe legyen, míg a nagyközönség – a kastélykertben – gyermekeivel együtt sétálva tisztelettel adózzon a kultúrpolitikus emléke előtt, nem zavarva a szálloda kis létszámú vendégeit.

Szerző: dr. Erdősi Károly

TÁMOGATÓK:

Bp. II.

Önkormányzat

„A Klebelsberg Napok 2018 szakmai program megvalósítását 2017. évben a Magyar Művészeti Akadémia támogatta”